

A leesett falatok védőszentje

Interjú Kocsi Olgával és Szabó Eszter Ágnessel

„Tudományos kísérletek bizonyítják, hogy egy falat, amint földet ér, azonnal piszkos lesz, a mikroorganizmusok nem várnak egy pillanatot sem. Ha vízbe ejtjük a kiflit, azonnal vizes lesz, ha sárba, azonnal sáros. Miért lenne ez másképpen a kossal? Az igazság az, hogy hinni akarjuk, hogy az étel megmenthető. Az öt másodperc az a szakrális idő, amíg mi, emberek feldolgozzuk a veszteséget, és eldöntjük, hogy megmentjük-e az ételünket az idő előtti enyészettől, vagy veszni hagyjuk. Az öt másodperces szabály tehát egyszerre létezik, és nem létezik. Pusztán a képzeletünk szüleménye, egy áttűnés a lét és a nemlét között, egy rés, ahol hitünk szerint beavatkozhatunk. Aki pedig fontolóra veszi a földet ért falatok elfogyasztását, nem marad magára, mert Irma5Second, a leesett falatok védőszentje megjelenik a bizonytalanoknak, támogatja őket a hitükben, és átlényegíti az értéktelennek ítélt elemözsiát.” (Kocsi Olga és Szabó Eszter Ágnes)

SA: A *Let's Eat* című kiadványban és a köré épülő kiállításon szereplő közös munkátok egy gegen alapul, az elejtett étel menthetlensége felett kitörő pánik a kiindulópontja. Kocsi Holy Olga projektje jelentette az inspirációt, hogy ezt a hétköznapi szituációt szakrális síkra emeljétek?

Szabó Eszter Ágnes: Úgy érzem, hogy inkább összeadódtak azok az energiák, amikkel mindketten foglalkozunk. 1999-ben diplomáztam a Képzőn, és a diplomamunkám egy multimediális konyhaasztal volt, amin nemcsak epres anyatejturmixot készítettem, hanem egy bakelitlemezzre énekeltem a Cukrosperec és az Ürmősbor receptjét, ami a „testem és vérem” egyfajta személyre szabott definíciója volt. Szinte az összes munkám tartalmazza a hatásmechanizmust, ami akár „szakrális aktivizmusnak” is mondható, azaz hogy hogyan lehet egy koncepciót a lehető legtöbb emberhez eljuttatni. Ezért adtam ki CD-t vagy épp bakelitet korábban – amit formailag is lehet ostyaként definiálni, és amin keresztül részesülünk valamiben –, hogy a technikai sokszorosíthatósággal szélesebb körű hatást gyakoroljak. Mivel nem vagyok popsztár, ezért ezek a CD-k és bakelitek csak modellezik a helyzetet. Nagyon fon-

tosnak tartom a popzenének ezt a fajta hatásmechanizmusát, még akkor is, ha a szöveg nem direkt szakrális, de egy koncert lehet istentisztelet, ahol a hívekben együtt dobban a szív, mint legutóbb Patti Smith koncertjén a MŰPA-ban. A leesett falatok védőszentje pedig Irma, a lányom, aki tizenegy-tizenkét évesen találta ki magának ezt a szerepet. Egy leesett szusin annyira elszomorodott, hogy hazamentünk, és lerajzolta magát mint szentet. A rajzon kicsit pufi volt, és a föld felett lebegett, mert úgy képzelte, hogy a szent majd mindent megesszik, ami leesett, hogy ne vesszen kárba. Ezt a történetet ajánlottam Olgának, akinek „Holy Olga” személyiségéért rajongtam, de saját praxisomban csak a hatást kerestem eddig, nem pedig egy karaktert.

Kocsi Olga: Nagyon jó volt együtt dolgozni, rögtön megvolt a kapocs közöttünk. Ahogy Szabó Eszter Ágnes említette, nekem rögtön megtetszett ez a történet, könnyen tudtam hozzá csatlakozni. Teljesen organikus volt köztünk a munka, végig egymás ötleteinek örültünk. Flow-élmény volt szövetségben gondolkodni a projektről. Voltunk közösen leesett falatok után vadászni, és építettünk együtt gerillaoltárt is. Nyilván erős a vizuális kapcsolat, egyfajta parafrázis jött létre Holy

Olga és Irma5Second, a leesett falatok védőszentje között, hiszen egy pontban találkoznak, egy saját univerzumban jöttek létre.

SA: A leeső elem miért pont a sültkrumpli? Behelyettesíthető a fagyival is akár, vagy lényeges elem?

KO: Ezek voltak az első asszociációk, és a valóságban is találtunk hozzá nyomokat. Nekem volt is egy régebbi leesettfagyi-fotóm, amit rögtön meg is mutattam Szabó Eszter Ágnesnek, amikor első körben együtt ötleteltünk. Ugyanaz a kép volt a fejünkben: egy olyan projekt, amibe könnyen be lehet vonni másokat is.

SzEÁ: Olyat kerestünk, ami a kollektív emlékezetünk része, és talán a fagyi és a sültkrumpli a két legreprezentatívabban leeső dolog. A fagyinál nincsen szomorúbb!

SA: Irma5Second igazi hungarikum lehet?

SzEÁ: Irma egy Fast Street Szent, vagyis egy Gyors Utcai Szent, akinek az attribútumai a „street” kultúrából vagy a hiphopból jönnek. A fátyol a fején kapucnis pulóver, az ékszerei szintén a rapperekét idézik tematikusan, vagyis az öt másodperces szabályra reflektálva. A kérdés az, hogy egy multikulturális jelenség, ami ráadásul a világ minden pontján előforduló helyzetre reflektál, lehet-e hungarikum.

SA: Mennyiben nehezítette meg az együttműködést, illetve a műhelymunkát az, hogy a Covid-19 okozta világjárvány miatt a személyes találkozásokat digitális együttlétek váltották fel?

SzEÁ: Szerintem nagyon vidáman dolgoztunk együtt. Van egy száztíz oldalas dokumentációnk a levelezésből, anyaggyűjtésből, ahogy felépült a projekt, amit akár rádiójátékszerűen is elő tudunk adni. Ráadásul nálunk nem az elkészült fotók voltak a munka csúcspontjai, hanem ami utána következett. Pont most gondoltam arra, hogy mi nem is képeket hoztunk létre – holott ez egy fotópályázat volt –, hanem egy jelenséget írtunk körbe, és amikor készen lettek a „szentképek”, akkor kezdődött a legszórakoztatóbb rész. Mivel a kiállítás egy évet csúszott, ezért gerillaakcióztunk a városban, oltárokat építettünk fel, vetítettük a szentet a leesett falatokra, vagy matricáztunk az élelmiszerboltokban. Ereklvéket készítettünk műgyantába öntött, leesett falatokkal. Nem ez volt a kiállítás célja, de úgy döntöttünk, hogy ebben a kérdésben nem ismerünk korlátokat, és szeretnénk, ha megtörténne a „csoda”! Mind-

ketten abban a már említett, szakrális aktivizmusban gondolkodtunk, amiben a művész eléri azt az állapotot, hogy valaki helyette is elvégzi a munkát, és ebben a szentek nagyon jók tudnak lenni. Kerestük azokat a lehetőségeket, amelyek alkalmasak a „jelenésekre” vagy a fizikai térben való „megtestesülésre”. **KO:** Valahogy nem volt akadály a Covid közöttünk, akkora volt a közös rezgés, hogy

nagyon jól tudunk dolgozni online is. Térben és időben keveset találkoztunk, de fejben közös dimenzióban agyaltunk. Rögtön folytatásban gondolkodtunk, nem ér véget a projekt a Capa Központban. Itt kezdődött a CapaZine workshopján, és a fanzine-bemutató az első állomás. Mucsi Emese és Szalipszki Judit eat art ötlete hozott minket össze. Kiindulási helyzet ez, és hosszú távon

CapaZine - Let's Eat, kiállítási enteriőr, KOCSI Olga - SZABÓ Eszter Ágnes: *Öt másodperces szabály - Irma* 5second karakterkísérlet (részlet), Robert Capa Kortárs Fotográfiai Központ, 2021
Fotó: Capa Központ
A művészek jövőtől

KOCSI Olga – SZABÓ Eszter Ágnes: *Öt másodperces szabály – Irma5Second karakterkíséret*
A művészek jóvoltából
←

gondolkodunk. Rengeteg ötletünk van még.
SA: A fogyasztói társadalomban az egyén identitása elsősorban ahhoz kötődik, amit fogyaszt, szemben egy termelő társadalommal, amelyben ahhoz, amit termel. Irma5Second mindkét „dimenzióban” megveti a lábát?

KO: A leesett falatok az újrahasznosításról is szólnak. Mentsük meg az ételt a kidobás elől! Online esernyőszervezetként is elképzelhető a projekt az autonóm művészeti szál mellett.

SzEÁ: Valóban kialakítottunk egy „termécsaládot”, ami körbeveszi a szentet, mint ahogy ez minden szent esetében így van a szentképektől a szobrokig, szenteltvízes üvegcséig, pénztárcáig. Mi az ereklyeszerekig, mézeskalácsig, tortilláig, matricáig jutottunk eddig. Igazából a mi szenthez kapcsolódó relikviáink valóban a fogyasztói társadalomra hangoltak, de emellett elindítottunk egy honlapot is, ahol szeretnénk az összes olyan kezdeményezést feltüntetni, ami az élelmezési válsággal, hiánnyal, segítséggel foglalkozik, vagy éppen művészeti szempontból vizsgálja a témát. Már megvettük a fallenmorsels.com domainnevet, ezt szeretnénk tartalommal feltölteni.

SA: A fogyasztás kapcsán anarchikus, irracionális, mélylélektani gyökerekkel rendelkező, az oralitásból levezethető jelenségről beszélhetünk, mely a táplálkozás létfenntartó funkcióján túl mára az egész környezetünk elfogyasztásává szélesedett?

SzEÁ: Létezik az öt másodperces szabály, a Five Second Rule, amit mi úgy tudtunk megfogalmazni, hogy ez az öt másodperc az a szakrális idő, amikor dönthetünk valamiről, még akkor is, ha valójában nem létezik az az öt másodperc. Ez nemcsak az étkezésre vagy a leesett falatokra vonatkozik, hanem arra is, hogy egyre fontosabb önálló döntéseket hoznunk, még akkor is, ha nincs realitása. Ezek az összeadódó másodpercek, amelyekkel felülírhatjuk a realitást, talán megmenthetnek attól is, hogy elpusztítsuk a környezetünket, de ebben az embernek segítségre van szüksége. Az Irma5Second tehát túlmutat az evés és a fogyasztás problémáján. Az emberiség en bloc megalkotta a szenteket és az angyalokat, később a szuperhősöket az emberfeletti énmegtestesüléseiként, de az is fontos, hogy ezek kortárs problémákra reflektáljanak kortárs attribútumokkal. Mi nem egy szuperhőst, hanem egy régi vágású szent karaktert találtunk ki, aki segít dönteni. Szóval a körbeírt válaszom az, hogy bátor és önálló döntéseket kell hozni – a jövőbe vetett hittel – a saját érdekünkben.

KO: Ámen!